

Dominica. XXI. post Pentecosten

garitā tam magnā esse credis in ventre meo cū
nec ego tota sim tāte magnitudinis sicut ē ouū
structionis. Sic ḡ stulti sūt illi q̄ sc̄ p̄mo volunt
tenere vel habere longā virā que in p̄senti nō po
test haberet. q̄ nec diē crastinā habet hō certā. Se
cūdo stulti sūt q̄ in peccatis viuētes perdūt ete
rīna beatitudine que nō p̄t recuperari post mortē.
sed in p̄senti possent recuperare p̄ penitentia. et tñ
differt in futuro penitere. Tertio stulti sūt qui
in peccatis p̄seuerādo creditū saluari q̄d est ic̄re
dibile. Aliud exēplū ibidez subdit q̄ tales affi
milant̄ hoi q̄ a facie vñicornis crudelis cū velo
cius fuderet in quoddā baratrū magnū cecidit
sed dū caderet arbustulā quandā app̄hendit. et
in base quadā lubrica pedes fixit: r̄elpic̄ies vidit
duos mures vñū albū: alii nigrū radicē arbu
stule illi⁹ corrodētes. in fundo vidit draconē ter
ribilē ignē spirantē apto ore velle illū degiutire.
eleuās oculos vidit exiguū mellis de ramis. illi
us arbustule stillare. cui se totū dedit oblit⁹ p̄e
riculi. Sic in p̄posito vñicornis est mors cupiēs
deuorare. baratrū mūdūs in cui⁹ p̄fundo dra
co est. i. diabolus ignē infernalez spirans. arbu
stula est vita p̄sens cui innixi sum⁹. sed duo mu
res quotidie corrodūt sc̄ dies ⁊ nor. illa p̄ albū
bec p̄ nigrū significata. dulcedo ramusculi ē fal
lar delectatio mūdane vite qua hō seducit vt p̄e
riculi mortis eterne obliuiscat. Ue ⁊ verbalibus
peuntib⁹. Rogemus ḡ dñm ū.

Dñica vicesima p̄ma post Pentecosten Ser
mo p̄mus iuxta euāgelium applicando de infer
nali pene eternitate.

Ratus domi⁹ nus

i didic eū tortorib⁹ quoadusq̄ redderet
vñiuersū debitu⁹ Mat̄b. xvij ⁊ i euā
gelio hodierno. Terribile pabolā p̄sulit nobis
xps dñs in hoc euāgeliō ⁊ terribile sententiā con
clusit ⁊ tra peccatores ⁊ contra illos qui primis
nō remittunt iniurias. q̄ scilicet nec deus remit
ter talib⁹ peccato: s̄ irascit ⁊ tra eos ⁊ tradet tor
torib⁹. hoc est fm̄ Remigio in potestatez demo
nu⁹ q̄ habet in inferno torquere alias quoadusq̄
redderet vñiuersū debitu⁹ ⁊ hoc vt idē Remigio
dicit intelligi debet p̄ infinito vt sit sensus q̄ fol
uet ⁊ nū q̄ p̄soluet s̄ p̄petuo pena luet. De his er
go videam⁹ tertū euāgeliō.

In illo tpe dicit iesus discipulis suis pabolā
hāc. Sile ē regnū celoz hoi regi q̄ voluit rōnem
ponere cū seruis suis. ⁊ cū cepl̄ser rōnem ponere
oblat⁹ ē ei vñ⁹ q̄ debebat decē milia talēta. Cum
autē nō haberet vñ redderet iussit eū dñs eius ve
nūdari ⁊ vroic̄ el⁹ ⁊ filios ⁊ oia q̄ habebat ⁊ red
di. Procidens autē fuūsille. rogabat euz dicens.
Patientia habe in me ⁊ omnia reddaz tibi. Mi
serere autē dñs serui ill⁹ dimisit eū ⁊ debitu⁹ dimi
sit ei Egressus autē seru⁹ ille inuenit vñū de ⁊ ser

uis suis q̄ debebat cū centū denarios ⁊ tenēs sub
socabat eū dicens. Redde q̄d debes. Excedēs cō
seru⁹ el⁹ rogabat eū dicens. Patientia habe in me
⁊ omnia reddā tibi. Ille autē noluit sed abiit et mi
lit eū in carcerē donec redderet debitu⁹. Videres
autē serui eius que siebat ⁊ tristati sūt valde re
nerūt ⁊ narraverūt dñs suo omnia que facta fue
rant. Tūc vocauit eū dñs suis ⁊ ait illi. Serue
nequā oē debitu⁹ dimisi tibi qm̄ rogasti me. non
ne ḡ oportuit ⁊ te misereri cōserui tui sic ut ego
tui misertus sū. Et irat⁹ dñs eius tradidit cum
tortorib⁹ quo adusq̄ redderet vñiuersū debitu⁹.
Sic ⁊ pater me⁹ celestis faciet vobis si nō remis
seritis vñusq̄z fratri suo de cordib⁹ vestri. Hec
Mat̄b. xvij. Iteq̄ iuxta euāgelium docēo
temus tria mysteria p̄ sermonē.

Primū de pabolō mystico documentō.

Sēcūm de rancore primo remittēdo.

Tertiū de gehē supplicio p̄petuo.

S Circa p̄mū de pabolō le hui⁹ mysterio nos
tādūz q̄ xps dñs in hui⁹ euāgeliō pabolā edocet
plurimā salubria mysteria q̄ breuit̄ cāngemus

Primū q̄dē ē iudei iustissim⁹. q̄ de oib⁹ cogi
ratōib⁹ locutōib⁹ q̄ opib⁹z sua iusticiā erigit
strictā rōnē morib⁹ hora. iō euāgeliū dīc. In illo
tpe. s. a. n. q̄. p̄dicatōis xpi circa septebrē dicit el⁹
hāc pabolā. Sile ē regnū celoz hoi regi. i. do hu
manato. s. xpo q̄ voluit rōnē ponere cū seruis. si
cū solēt reges. Unū scribit̄ Ecēs xl. Lūcta q̄ fūt
adducet dñs ad iudiciū p̄ oī errato siue bonū si
ue malū sit. Itaq̄ rex xps serui el⁹: oēs xp̄iani
q̄ debet rōnē reddere. Sēcūm documentū ē q̄dē
libet xp̄ian⁹ de decē p̄cepta ip̄ledis ē do obligat⁹.
sic xps dñs Mat̄b. xij dicit. Si vis ad vitā igredi
fua mādata. Et h̄ illū in euāgeliō cū dī. Ob
lat⁹ ē vñ⁹ vīc̄ q̄ debebat decē milia talēta. In q̄ si
gnificat̄ decalogi p̄fecta v̄l plena obligatio. qnā
q̄ nō tenuit dīz penitēdo eroluere. Nāvēt of Aug.
decē milia talēta significat̄ p̄cepta q̄ milia
dīcūt: h̄ sint decē p̄p̄ mīlitūdīne offīcioe. s. h̄
illa p̄cepta. ⁊ talēta dīcūt p̄p̄ q̄e p̄d⁹ p̄cti. Ter
tiū ē q̄p̄ctā moralia sūt ḡuissima p̄ oib⁹ wadeo ve
lla creatura possit satissacere ex se fm̄ iusticiā dī
vñico solo moralī vt dīt Anf. li. Lūc̄ de⁹ hō. q̄ ē
h̄ dēt iſſinīte bōtit̄. ⁊ q̄ iſſinīt̄: h̄ ē p̄petuo pena
meret̄ iſſinīto. Hoc significat̄ cū dī. Lūc̄ ē nō ha
beret vñ redderet q̄ p̄ter merita xpi nīl iuent̄ in
se vñ satissaceret. Jussit ḡcū dñs venūdari. s. ad
p̄petua dānatōz obligado. ⁊ vroic̄. i. carnī. ⁊ filiū
os. i. opa ⁊ oia q̄bz. q̄ oib⁹ bōis spoliāt p̄ p̄cīm
⁊ dānationē. Quartū documentū est q̄dē ē
penitētib⁹ misericordiā dissim⁹. ideo dīcīt q̄ p̄cī
dens fūus rogauit. Essequit̄. Disserit dñs
dimisit eū ⁊ debitu⁹. i. p̄cīm dimisit ei. O mīro dī
clementia q̄ penitēt̄ remittit etīa tormēto. Ulti
mū ē q̄dē nī remittit p̄cī hōib⁹ p̄tīo suo nī idul
gētib⁹ s̄ irā ⁊ odiū retinētib⁹. vt patet i euāgeliō.
S Circa sēcūm ḡ de ira remittēda ip̄i p̄ximo

Huius p̄t̄ q̄ de bñndic̄ nō vult misereri et p̄t̄ di-
mittere hoi q̄ nō idulget fratri suo offendenti. Rō
q̄st̄d̄is ē q̄r m̄p̄ ē h̄ q̄ d̄ voluit cor xp̄iani lati⁹
else q̄ celū et terrā. Et quō b̄ sit possibile aduerte
q̄ celū siqd̄ sup̄ oia latissimū m̄ nō p̄t̄ recipere
v̄l retinere nisi bonos et sc̄t̄s. Ut nō recipit ifide-
les, nec iudeos nec malos xp̄ianos; s̄z cor xp̄ia,
n̄t̄ deb̄ recipi dilectiones om̄s bonos et malos,
amicos et inimicos: viuos et mortuos de celo s̄
purgatorio et de inferno. sic s̄. ut xp̄ian⁹ debet di-
ligere bonos ad p̄seuerādū, malos aut̄ vt ad pe-
nitētā redeat, et sic ad salutē optādo gr̄az et gl̄az
amic⁹ et inimic⁹. Itē celestes ad laudadū d̄ il-
lop̄b̄tudie, de purgatorio orādo p̄ eoz libatis
one. s̄z et de inferno nō qd̄ p̄ eis orādo q̄r h̄ess̄ cō-
tra d̄eu⁹; s̄z qd̄amodo zpatiēdo imagin⁹ dei et eis
ad quā facti sūr. Itē m̄p̄ ē q̄r hoiez seq̄f̄ i p̄cē
do m̄m mēsurā q̄mēsus fuerit. R̄ndēt ad hec q̄
bñndic̄ d̄ nō vult talib̄ parcere, q̄ tales irā te-
nen. oī legē sūste dānabiles. P̄rio lege na-
turali: q̄r d̄ cū creas̄z s̄l' angelos m̄lt̄os: s̄l' āz
ves m̄lt̄as et p̄sces et aialia. t̄n oīs hoies voluit
facere ex vnioco. s̄. ex Adā Euā. et deinde ex ist̄ alios
Un̄ Aug. xij. d̄ ciui. dei dīc. De⁹ fecit ex vno hoie
oīs hoies. io vt eo m̄o v̄bemētū zmedaref̄ soci-
etas v̄ntas et vinculū dillec̄ois. Itē fm̄ legē na-
tureborēdū ē hoi sc̄p̄ occidere. ḡ dign⁹ ē dāna-
ri irā tenēs. q̄r s̄c̄dr. . Job. xij. Qui odit fr̄ez suū
homicida ē. s̄. sue aie. Et oīs homicida nō b̄vita
etnā. Sed oī lege diuinali cal̄ ē dānabil. q̄r tā i
v̄eti q̄z i nouo test̄. p̄cip̄f̄ sub pena dānatōis diligētē
deū et primū. et q̄ odit primū odit a deo et sa-
ctis angel. Et b̄ ilsinuavit xp̄s i ḡbola cuāg. vbi
d̄i q̄r fu⁹ iste icarcerass̄; zfu⁹ nec remiss̄ ei cē
tū denarios q̄zsi nibil sūt respectu decē miliiū ta-
lēor. i. p̄c̄oz iunūcrabiliū ē deū zmissor. Hec
videtes zfu⁹. i. angeli accusauerit eū i oīdu cal̄
peti. Deniq̄ dñs. s̄. d̄ ip̄m nō antea s̄z exēcne
quā fu⁹ noiauit et tortorib̄ tradidit i signū d̄re
statōis peti. Tercio lege phicali. nā p̄hi antiq̄
diterūt irā ē breueſlāntā. tū q̄vita abbreuiat. p̄
p̄ta aialia nimis iracūda sūt breuis vite b̄z p̄hi
losophū de aialib̄. p̄z d̄ canib̄ leōibusqz. Tuz
q̄r p̄les iſfirmitates iducit. tū q̄z q̄ breui t̄p̄ p̄ci
p̄t̄ira q̄s feruēs pd̄t̄ se et oīa vt exigentia docet
de ml̄s. Un̄ p̄ exēplo ponit sc̄t̄s Vinc̄. q̄ duo
paupes obligati dñs suo nō potētes eroluere in
carcerē s̄e positi. Tādē p̄ dñs ill̄ zpatiē. secrete
fecit massas aurī pānis iuoluras ill̄ factari. q̄z
massas vna piecta fregit aliquātula lesiōe capuc
vni⁹ q̄irat⁹ volēs seividicare ip̄az massā aurī re/
piecit ē dñz iactitatē. Alīi aut̄ massa alia piecta
fregit brachū et ille patiēter sustinēs cū die facta
vidiss̄ esse aurī gr̄as egit deo. et et b̄ soluēdo iste
evasit carcerē. Ille at̄ ali⁹ p̄ irā se pd̄dit q̄r suspē-
sus ē. Quarto lege ciuili dānabilē q̄ tenet irā. s̄.
lege fuitur. q̄r q̄ facit p̄t̄m seru⁹ ē p̄t̄. Job. viij.
Et lege exheredatōis. L. d̄ fidecomissis. l. ampli⁹

vbīz q̄ heres nō fuās testamētū defūcti ē exē
reditād̄. xij. q̄. j. c. silvester. S̄z xp̄s i morte lega/
uit nob̄ testamētū pac̄. q̄r nō fuātes exhereditātē.

Ultimo lege canonicali q̄r p̄ciliū. di. xc. c. plas
cuit. q̄ q̄ inimicicias deponere noluerit p̄nicioſ
sa mēte expellaſ de ecclie cetu iustissima exēcīca
tōe. Et itēz de pe. t̄ re. ca. oīs v̄triusq̄ ser⁹. p̄cip̄it
salcē sel̄ i anno zp̄fiteri et corp⁹ xp̄i sumere. et coipo
p̄cip̄it iūrias remittere et irā ne indigne cōcēt.

Exemplis temib⁹

Ezpl̄i ſtribile refert qd̄a doctor i ſuo fm̄oe q̄
ſez rome ſciūs Grego. rogar⁹ a custode ecclie ſci
Petri. p̄ qd̄a defūcto q̄ vñt̄ altare. i illa ecclia
dotauerat et p̄petuā missam ordiauerat celebra
ri ibi i crastino oīm ſetōz die q̄r d̄ dies defūctor̄.
Tūcū missam ibi celebraret i cip̄ido Reqeſ
etnā dona vt. audiuit voce d̄ celo di. Nō faciam
S̄z cū putasset b̄ esse a diabolo ſeato reicepit re
quā eternā z̄. Tūcū rufū audiuit ſilez voce di.
Nō faciaſ. Tādē p̄sequēt̄ missam i canōe vbi ſic
mētoria defūctor̄ petiuit deū vt d̄ ſtatū illi⁹ aie
ſibi ſuelaret. Et d̄ tūcū ſc̄t̄o Gregorio ſuelauit
q̄ ille defūct⁹ dānat⁹ ſoret idcirco q̄r eucharis
tia quā ſingul⁹ annis debuit accipe. p̄p̄ inimici
cias q̄s deponere et remittere noluit obmisit re
cipe ſel̄ dūtarat et de b̄ zp̄fessionē nō fecit. Et cum
antea introit⁹ muſe ſel̄ ſolū cātareſ ſtatutū ē deſ
inceps bis cātari. p̄ eo q̄ ſc̄t̄o Gregorij iroitu⁹
x. Līrca tertiu⁹ deſ. (Reqeſ etnā z̄. iterauit
nitate ſupplicij iſernali vt ſaceptū thema oīn̄)
dit. Et ad id p̄t̄ etiā p̄ themate poni illō Mat.
xxij. Iſbūt̄. ſ. mali i ſupplicij etnū iuſti aut̄ in
vita etnā. Om̄ at ſacra ſcriptura fere q̄ oīs paſſus
teſtaſ ſc̄nitate ſupplicij iſernaliū. Idcirco de
hui⁹ v̄tate nulli lic̄ dubitare cū ſit fidei articu
lus. S̄z p̄ elucidatōe noſtem⁹ de b̄ tria mysteria

Primi⁹ de iustissima equitate

Secundi⁹ de durissima grauitate

Terti⁹ de clarissima exēplaritate

Quo ad p̄mū q̄rif̄ vñ poſſit oīndi clari⁹ q̄ iuſti
cie et q̄tati zpetit vt de⁹ p̄yſſim⁹ p̄ p̄t̄is momen
taneis mortalib̄ puniat etnū ſc̄nitate ſc̄nitate. Id qd̄
nota fm̄ doc. theologos et canonistas rōes p̄les
P̄ria rō accip̄it exae volūtate q̄r p̄c̄ris hoīl
volūtās mala i p̄nt̄i p̄manet i peccado i tota vi
ta ſua q̄si i etnō ſuo. q̄r ſi etiā i etnū viueret nol
let penitere. Propœta Br̄e. uij. dyal. dīc. Id ma
gnā iuſticiā iudicāt̄ p̄t̄inet ve nūq̄ careat ſuppli
cio q̄ i b̄ mūdo nūq̄ voluerūt̄ corere p̄c̄o. ḡ z̄.
Si tu dicas. en̄ qd̄a ſūt̄ q̄ p̄p̄t̄ ſi habet q̄ aliquā
ſalē i ſenectute zmurabūt̄ vita i meli⁹. Quare
ḡ tales ſi interim moriū ſi p̄nū ſp̄p̄t̄o. R̄n̄
fm̄ Tho. i. uij. dī. xlvi. et doc. q̄ etiā tales iuſte p̄
niū ſp̄p̄t̄o q̄r volūtārīe ponū ſei ſali ſtatū. ſ.
peti mortal'a q̄ nō p̄nt̄ erui nī ſi diuīt̄ adiuti. ſi c̄
q̄ p̄c̄it ſei i ignē volūtārīe v̄l i ſoucā. p̄fūdissimā
dic̄t̄ur yelle ibi manere. iuſte ergo ibi ſe p̄m̄
titur. Secunda ratio accip̄it ex boni geni
p̄t̄ eternitate. Un̄ Augustin⁹. xij. de ciui. dei dī

Dominica. XXI. post Pentecosten

cit. Facit est malo dignus eterno qui hoc in se pemit bonū qd esse possit eternū; hoc est bonū gratiae in plenti & glorie perpetue in futuro. Tertia ratio ex culpe infirmitate, quia peccatum mortale est grauitatis infinite; eo qd est offensa contra deum infinite maiestatis, & infinitū bonū diuinū contēnit. Dicit autē pbs. v. ethico. qd pena culpe taxat fīm dignitatē illius qui offendit. Unū maiori pena puniuntur qd alapā dat in faciē regis qd qui eā dat in faciē psone inferioris. Et hoc p̄t̄ etiā extra de sentē. exco. ca. Lū illo p. h. Nos autē. Sic in stic. d. iniurias. h. Atrox. Ergo p̄t̄ mortalī iuste debeat pena infinita nō acerbitate sed p̄petuitate.

Quarta rō ex diuine p̄missionis fidelitate, qd deus p̄ bonis opibus que in nobis deus operatur & modica sūt a parte nostra p̄misit & dat p̄missus eternū. Ergo p̄ contrariū mala peccatorū que remanebūt p̄petuo in hominē post mortē qd nō sūt deleta p̄ penitentia in plenti; iustissima equitate debet puniri sine fine. Quinta ratio accipit ex emp̄tiois iusta lege. Nā breui emp̄tio acquirit ius possidēti p̄petue. ff. de actionib⁹ empti & vēdit. l. p̄ma. Sed qd peccator vēdit seipm̄ i seruū diabolo peccatorū. erc. vt dicit Amb. xv. q. j. Non est. qd iuste possidēti a diabolo in perpetuum. Sexta ratio ex foro judiciali equitate, quia videm⁹ i judicio iusticie legalis & foro qd p̄ furto vel latrocino & bimōl malo breui tpe tēmōl dānaq̄ qd p̄ perpetua pena. s. exēcatiōe vel manū abscisio ne aut decollatiōe & morte; ita qd a p̄uatione nunq̄ sit regressus ad habitū. i. peribermē. Et careat re tali mēbro est pena p̄petua nisi deus illud redat in resurrectiōe generali ut credimus. ergo iusticie diuine p̄ omnibus equissime magis competrat ut p̄petuo puniat peccatum. O ergo peccator p̄petuētē penas eternas & age penitentia. qd

Quo ad secundū notandum est breueriter qd eter nitas penarū agnoscit fore durissime grauitatē p̄cipue ex sex consideratiōibus eius. Prima est de speratio, quia scientes qd nūq̄ liberabunt habe bunt incōsolabilē desperationē. Sap. iii. Usq; ad summū desolabuntur & erūt gemētes. Exemplū de hominē qd ex data sentēta scit se cōburendū vel occidendū. Secunda est anxia mortis desideratio. Nam Apoc. ix. Desiderabūt mori & mori fugier ab eis. Sed dices. Viverē & esse imortale est delectabile. ix. ethico. qd videat qd i hoc ha bebit p̄solutionē, qd liberi sūt a morte que est oībus terribilissima. Rūdef fīm Tho. in. iii. dist. ḡliiij. qd viuere fīm se quidē est delectabile, sed viuere in penis p̄tinuis & maximis sicut est in ifer no nō est cōsolabile sed potius augmentū pena rī. Ut em̄ Ps. dicit. Mors depascat eos, qd cōtinue erūt in acerbissimo dolore mortis: nec tñ mori poterūt. O qd libēter occiderēt se si possent.

Tertia èreditatio. Si em̄ qd in lecto etiā molli sic ponere fligat ut ibidē inuertibiliter iacere haberet decez annis magna pena sibi esset ex re,

dio. quāto magis infernalib⁹ penas ligari īmodē biliter in perpetuū. Quarta est imitatio, qd nec ad ictū oculi vñq̄ pena ibi mitigat nec intermitat ut dicit Richar. Quinta est p̄natio ab omni bono. Nā diues epulo nec gutta; aque habere potuit Luc. xvij. Sexta infinita afflictio in omni malo sc̄ qd ad durationē, qd nullū malū penitētē habebit. Unde darto qd singulis dieb⁹ tñmō vñā gutta lachryme funderet ibi quis in tantū successiōe ex crescere qd multiplicare sug multitudinē guttarū totius maris & omnū suum in infinitū. Ue ergo peccatori. Z Quod ad tertium qd exemplū accipe qd scribit in horalogio sapientie li. i. ca. i. qd si esset aliq̄s mons lapideus maximis vñq̄ ad circūferentia celi & quedā auicula mille annis semel venies rostro aquelle ret ex eo tantū quātū est granū papaueris. & iterū post alios mille annos similiter faceret & sic deinceps. Si potes cogita qn̄ mōs ille coraliter cōsumere, adhuc p̄fecto dānatī p̄solutionē habebat si post p̄sumptionē totū illius mōris libera rent a pena, sed nec tā longe se liberari sperant. O qd amarissime stent ut & ve clamātes in pte tuū, & maledicētes dei nativitātē & subiūpīs & oībus creaturis. Rogem⁹ qd dñm iesū ut det nob̄ gratia penitentie & eruat rc̄.

De eadē dñica Sermo sc̄s sc̄s de dei misericordia magna simul & iusticia.

Iserius domi

m̄ nus serui illi dimisit eū & debitus dimisit ei Matth. xvij. & in euā. ho. Dñs iesus in parola huius euāgeliū duo p̄cipua de deo docuit. Prīo qd qd sic sume misericordia p̄cēdo penitentib⁹. Scđo qd sic districtissime iusti p̄niēdo p̄tōres nō veraciē penitētes, sicuti & d̄bis Ps. oīl p̄dixerat Ps. lxj. Duo hec audiui. qd p̄tās dī ē & tibi dñe misericordia, qd tu reddes vni cuiq̄ iuxta opa sua. Et h̄ p̄t̄ eā alīd thema. Lyra Ps̄as inq̄t dī ē ad puniēdū fīm rigorē iusticie & tibi dñe misericordia ad p̄cedū. & p̄missū penitētes. Jōq̄ xps dñs de dī misericordia in h̄ euāgilio dī v̄ba p̄missa thema. Misericordia dī. Et postea dī districta iusticia dī oīdī dī. qd hunc tradidit corotorib⁹ donec redderet oī debitu. coq̄ iste peccauit h̄ p̄ximū. Mira certe iusticie dei districti, qd cui remiserat penitēti oīa p̄tā tādē pēcāti dimissa exegit; ut p̄t̄ i euāgilio. Itaq; de misericordie & iusticie dī magnitudie in h̄ sermone tria mysteria declarabim⁹.

Prīum de misericordie p̄minētia.
Scđm de iusticie stricte p̄uenitētia.

Tertiū de misericordie diuine abūdātia.

A Lirca p̄missū de p̄minētia qrit̄. ut misericordia dei erga hoīes supēmineat & maiet sic qd iusticia; an ecōuerso iusticia sic maior qd misericordia. Rō qst̄iois huius est, qd sic qdā scripture que

Bermo

LXVII

pserunt misericordiaz. Nō ps. dīc. Suaus dñs
vniuersit et misericordia eius sup oia opa ei⁹. Itē Epb.
q̄ Deus diues ē in misericordia. qd nō dī de iusticia.
Et Iac. ii. Superaltat misericordia iudicium. Ubi
glo. dīc. Misericordia supponit i iudicio. Ex qb⁹ p̄z
apostoli. Sz i h̄ib⁹ ē q̄ scribit Ecci. v. De p̄cias
tu p̄cō p̄ noli ē sine meū; neq̄ ad iusticias p̄cī su
p̄ p̄cī. Ne dicas miseratio dei magna ē. miseri
cordia em̄ et ira ab illo cito p̄mitat et i p̄tōres re
spicitira ei⁹. Itē Lbry. dīc. Tu dīc q̄r misericor
dia dei magna ē imo maior est q̄ pucas; s̄ non
minor est ei⁹ iusticia. hec ille. q̄ egl̄t̄ sūt. Ad q̄stio
nē ḡ et ad p̄dictio obiecta r̄ndet fm doctores theo
logos p̄cipue Rayne. i summa sua. ci. de misi
cordia dei q̄ quis benedice⁹ dīc sit in se egl̄ter
misericors sic et iust⁹. eo q̄ oia deo attribuere sunc
eḡlia et eq̄ infinita ut dīc Aug. li. de trini. vīc. p/
ut sūt deo. nihilom in⁹ q̄ ad effect⁹ misericordia
dei est maior q̄ iusticia; q̄r deus ex sua bonitate
maḡ vult fm misericordia agere cū hoib⁹ q̄ fz
suā iusticiā em̄ q̄tū licet salua iusticia. Et hec ostē
dem⁹ pl̄bo r̄lbo. Prima rō euidentē manife
stioris. Nō videm⁹ q̄ iusticia aliquā ē occulta et so
la misericordia ē manifesta ut i iustificatiōe impij.
Aliqñ autē apparet ecōverso. s̄ iusticia manifesta
et misericordia occulta ut i punitiōe puuloꝝ sine ba
pnimo dēcētiū. Aliqñ autē veraqz. s̄ misericordia
et iusticia sunt occulta ut i tribulatiōe iustox. s̄c
fuit Job: Hierem. zc. Et i infirmatib⁹ v̄l mor
te puuloꝝ baptizatoꝝ. Aliqñ v̄o vtraqz sūt ma
nifesta ut i dānatōne maloꝝ vbi iusticia ē mani
festa in punitiōe etiā p̄tōꝝ. Et etiā misericordia
manifesta i eo q̄ punitiōe illos citra z dignum
ut dīc Aug. Itaqz q̄uis nob̄ nō s̄ appareat: ta/
mēnulla creatura ē in toto orbe q̄ misericordiaz
dei et bñficia nō sentiat. Jō ps. Misericordia dñi
plēa ē terra. Et idē. Misericordia dñi ab etiō v̄l
q̄ in etiō. Sz q̄nq̄ abūdātio inuenit misericor
dia ita ut mltō minor videat iusticia vīc. q̄ndo
p̄tōri magno dei ūmico infundit p̄ma gra ut
querat. et radē qn̄ i celo p̄mitat cū b̄is sup̄ omne
meritū ut dīc Aug. Exemplū habem⁹ i latrōe sero
p̄cīte cui dñs dīc. Nodie mecum eris i padiso.
Un̄ q̄uis aliqñ iusticia arteſt: ut p̄t̄ i p̄dict̄ ist̄;
h̄ de misericordia Lbry. i tractatu de passiōe dīc sic.
Nō artat nō ero: n̄ claudis fine; n̄ llas oīno habz
metas diuia clemētia. sit q̄ iuocet: erit q̄ exaudi
et sit q̄ peniteat erit q̄ idulgeat. Nā latro penitē
hora vītima iustificat. Hec ille. B. Scđa rō
zītē facilioris. Nā si q̄raf. Quid videat deo
facili⁹ an zītēre irā. an zītēre misericordia suā.
Ad b̄ Lassiod. sup̄ ps. lxxv. vbi dīc. Nunq̄ obli
uiscet misericordia dīc aut zītēbit i ira sua misericordia
suā dīc sic. Facili⁹ ē deo zītēre irā sua q̄ ab eius
trāquillitatē cognoscit aliena q̄ misericordia q̄
ei⁹ maiestati ē p̄pria et indiuisa. Quapropter non
ira zītēbit misericordia h̄ misericordia zītēbit irā
sūt in h̄ seculo querit deuota p̄ueniat. hec ille.

Tercia ratio idulgētie p̄mprioris. Quia Hie
ro. dīc dīc. Quia diuinitas inq̄ natura
clemētē ē p̄ pia magisq̄ ad indulgētiā p̄na q̄ ad
vindictā. In h̄i⁹ signū misericordia dīc nulli ne
get p̄cīte ut debz. Un̄ ps. lxxvii. Tu at dñe sua
uis et mīc et multe misericordie oībo inuocatibus
te. Sz vindictā differt vīq̄ ad morētē cū pec
cator demerere. Quarta rō licētē largior⁹. q̄a
dīc largiorē licētē dedit misericordia et sua clemētia
q̄ puniōi ex iusticia. et b̄ declarat sic. P̄t̄o quia
ut Hiero. sup̄ Jonā dīc. De⁹ misericordia par⁹ est
saluare clemētia q̄s nō p̄t̄ saluare iusticia. Hec
ille. In h̄i⁹ signū ut possim⁹ euadere licētē eter
nā penā et q̄seq̄ misericordia dīc dedit nobis ange
lop̄ mīsteria et p̄t̄cōes et sc̄ōes itercessōes. et p̄
cipue mītem misericordie Mariā. Sic em̄ pl̄imē
euadūt ex iusticie manu. p̄t̄ de Traiano et alijs
p̄ sc̄ōs liberat. Scđo q̄r dīc fm iusticiā nō p̄t̄
nisi illuz q̄ demeruit p̄ p̄cī puniri dānare. nec
p̄t̄ pl̄o punire nisi q̄ntū demeruit ille. h̄ fm mī
sericordia licētē et libere p̄t̄ oēm boiez p̄t̄cōez q̄
nibil meruit querere et sic saluare. et tētā iustum
pl̄o q̄ meruerit p̄mīare. Sz et licet p̄ misericordia
oia facere q̄ dīc vult; etiā si talia nō liceret fm iu
sticiā strīcta. Proinde dīc Rich. sup̄ Apoc. li. j.
O q̄ mira circa nos diuine pīetas dignatio q̄ eti
am i sc̄ōis suis maximis si districte vellet h̄ eos
agere inueniret vñ eos iuste dānaret. etiā etiam
peccates reuocat; peccates liberat. hec ille. Utet
ma rō efficacie mirabilioris amor⁹; q̄r dīc amo
rosus p̄la mirabilis fecit. maiorisq̄ amoris sig
exhibuit fm misericordia h̄ fm iusticiā fecerit ut
vn̄q̄ factur⁹ ē. Primū mirū maximū q̄ dīc et
misericordia voluit icōnari. Un̄ Bern. Iusticia
allegabat: dñe si gen⁹ bñanū nō p̄mitit in dā
naōe sui peti ego p̄rehabeo. Misericordia al
legauit q̄ deberet gen⁹ bñanū saluari: et ipa pre
obtinuit q̄ dīc sentētā dedit ut ex misericordia li
beret bō tali iusticia mediāte ut dei fili⁹ fierz bō
et satifaceret. Scđm mirū q̄ cū vn̄ica gutta lā
guis t̄pī sufficiat, p̄ redēptōe toti⁹ mūdi ut dīc
Bern. m̄ ex misericordia t̄pī totū sanguinē fudit
Jō ps. Apd dñm mia et copiosa apud eū redēp.
Terciū mirū ē q̄ q̄tēcūqz sīnt p̄t̄ hōis maria
et mīta et q̄tēcūqz iata et q̄tēcūqz diurna
etiā a p̄ncipio mūdi vīqz ad finē dīc oia et misi
cordia remittit ut penitēt; etiā si tñmō i extētis
ut peniteat. Un̄ Ezech. xviii. Quacūqz hora pec
cator igemuerit nō recor. zc. Itē Hiero. ad pau
lā. Nunq̄ est sera querit dūmō sit vera. O et
go homo festina ad dei misericordia. L

Līrēa scđm de iusticie strīctē p̄uenītē: ex quo
in h̄ euāgeliō bōdiero t̄pī dñs dīc q̄ misericordia
dñs dimisit seruo omne debitū. i. peccatū. Sed
iste seru⁹ cū nolūsset dīmittere primo venīt p̄
tentī exegit dominus sup̄ cum omne debitum.
Quo docemur in mysterio q̄ homo mantens in
vno peccato de q̄ nō p̄t̄t nec vulc illō relinque.

Dominica. xxi. post Pentecosten

et penitentia agit de alijs pccis nullum pccatum sibi dimittit nec misericordiam sequitur etiam de illis alijs de quibus peniter. Queritur quod magne misericordie dei queriat iustitia stricta: ut propter solum unicum pccatum mortale non faciat misericordiam etiam de alijs de quibus quis penitentia agit sed datur in perpetuum et puniat talia illud pccatum reseruatum quod omnia alia pccata in tali hicie. Ad quod respondet fidelis theologus et canonista pccipue Rich. et Bonaventura. in. iij. di. xv. quod optimo sive conuenienter diuine misericordie similitudinem et iusticie et oino sic deus iudicat homines; ita quod si vnde mille pccata mortalia fecisset et de illis penitentias ageret singulis annis perficendo et lugendo: et tamen in uno pccato interim permanerer; puta quod non restituatur cui possit aliena. vel quod ira tenet decem aut pluribus annis. vel meretrice tenet et sic de alijs. et cum tali uno pccato moreret. ne hoc vnde nec alia milles pccata sibi remittentur; sed punietur in inferno per omnes singulis. Et hoc ostendit.

Primo rone sumpta ex scripturis.

Secundo rone ex variatiois.

Tertio rone falsificatiois.

Quarto rone pfectiois.

Ultimo rone ex explicatiois.

Prima ron ex scripturis. quod Jacobus. iij. habet. et ponit extra de reg. iuris. c. deficere. sic. Qui tota leges servaverit offendit aut inviso factus est omnibus rebus. Sed quod hoc nisi quod ei usque ad eum pccatum cu[m] colsumatum fuerit generat morte. R. vi. Stipendia pccati mors. Sed manente homine in morte non potest similiter eidem vita inesse cum vita et mors sine contradictione. quod in tali non potest misericordia dei effectus videtur facere remittendo pccata. sicut mortuo corde nullum membrum potest vitam habere sed quodlibet mortuus. Se cu[m] ron de reg. iuris. quod o[mn]is pccatum mortale contraria est dei sine quod pccatum remitti non potest. et facit deo inimicu[m]. quod manente unico pccato contra et misericordia remissio non potest haberi. Tertia ron falsificatiois. quod de pccata non dimittit sine penitentia vera. Sed ut de pe. di. v. c. falsas Gregorius dicit. Falsa penitentia agitur cum spretis pluribus de uno solo quod non penitet. quod ron. Quarta ron pfectiois. quod de usus pfectissimum nihil facit impfectum. sed Aug. de pe. di. iij. c. Sunt plures. di. c. quod non sunt venientia dimidiat datur aut totum dimittit per misericordiam: aut nihil dimittit fidelis ordinatus iusticiam. Exempli gratia. Rex non vulnus in domo sua seruat tenere quod per timus sibi seruat et primus regis ipse occidere querat: sed vulnus quod oino sit fidelis. D. Ultima ron de explicatiois. quod ut Aug. dicit. ca. Sunt plures. di. c. Sunt plures quod penitentia peccatis est non oino. Reseruat enim sibi quod in quibus delectentur non aduententes dominum. scilicet multum sibi et sursum a demoni liberasse. quod hoc docens nos nunc nisi de oino sibi posse sanari. Nam et quod habuit septem demonia. scilicet magdalena ab eadem non sexto oino septem expulit. et legiones ab alio eiusdem nemine reliquit et oino liberatum

possideret omnides quod etiam si pccata sint mille oportere de oino penitere. et nullum reseruari debere. Si dicas. Nullum quod melius mihi est ut de alijs nullam agam penitentiam quod scio vnde pccatum quod relinquerem nolo in meipso. nec de illo penitere volo. R. deo quod pccata rea non est desperandum sed fac penitentiam quod quibuscumque potes. Sed enim valeret nullum omnium ut faciliter possis enarrare de alijs multis penitere. vel saltu in hora mortis melius te ipsum recognoscere et couerti. Valenter etiam ad alia cetera multa ad que valenter opera bona in pccato mortali facta. O quod pccato excute te de pulueri et pccato quantumcumque potes. E. Exempli ad predictum etiam legitur in. iij. li. dialogus Gregorii. quod quando monachus in monasterio cui error videtur fecerat fratres totum religiosus: ad extremitatem pducatur fratres ad eum qui venientes putabant illo moriente aliquod magni boni ab illo audire. Ille autem tremens dicit. Omnes me levare et obviosci credebat: occulte ego comedebam. et tecum nunc ad deum: adumbratum draconem suum tradidi: quod cauda sua colligavit genua mea. Caput vero intra os meum immiterum spiritum meum ebibit et extrahit. His dictis statim defunctus est. Ad idem legitur in spe. exempli. v. et. ccxij. quod scississima mulier maria de Ogni es multe lachrymis rogabat deum per oia sue misericordiam ut deficeret. Et die quodam in ecclesia vidit p[ro]p[ter]e se nebrosum spiritum astare. et interrogauit quod est. Et sp[iritu]s. Ego inquit sum mater tua. Eius Maria. Quod tibi est. Tunc illa ait. Male. nec poterunt me preces tue iuuare quod p[ro]petuo sum daturata eo quod nutrita sum et scienter vici et his quod iniusta mercanaria et usuraria acquisita erat: nec ablata volui restituere nec penitentiam egit. et sic me et oia bona quod feci p[ro]didit. et disparuit. Paret ergo ron.

E. Circa tertium de abundantia misericordie dei notandum. quod quilibet homo christianus debet de dei misericordia matrimonia et casas agere: eo quod mirabiliter exhibetur nobis per oia ei[us] abundantia. Et hoc ostendit pccipue quod in deo dimisiois vel quantitatibus. Prior enim misericordia dei erga nos est altissima. p[ro]cellis enim angelorum creationem et glorificationem. Unde Augustinus. super Job. dicit. Judicet quod poterit malus sit iustos angelos creasse et glorificasse quam ipsos iustos stificare. Lerte si eq[ualiter] est de virtutibus possibile sed maioriis est misericordie. Hec Augustinus. Reuera oportet quod magis est indignus copartire ad gratiam dei dandam sibi quam angelis iusti ad gloriam. Eius enim sunt sine pccato et amici dei magis sunt gloria digni. Secundo debemus magnas casas agere deo et abundantia misericordie eius. quod est latissima plus quam terra totum celum. Jo[nathan]us Augustinus. super Job. Malus est enim iustus care impetu quam creare celum et terram. R. quod in credendo celum et terram dixit deus et facit sicut oia: sed in iustificando impetu optinet deum carnari et partem. Tercio quod misericordia dei est super nos logissima quod ab hora p[ro]ceptiois usque ad mortem tempore vite et a p[ro]genies a seculo in seculo. Jo[nathan]us Augustinus dicit. Et misericordia eius a progenie in progenies timet.

bis eū. Quarto q̄ cōfūdissima. Ps. Lōfitebor
abi dñe de⁹ me⁹ in toto corde meo ⁊ glorificabo
nōmē tuū in eternū. q̄ misericordia tua magna
est sug me. eruisti aiaz meā ex iferno iferiori. l. p̄
seruādo ab eterna dānaciōe. Ultimo q̄ ē multū
copiosissima. Un̄ Berū sermōe de misericordia
dñi dic. Sēpē in me video misericordias dñi. l.
p q̄as agere debeo. Prima ē q̄a p̄tis mul
tino me custodivit in q̄ cecidisse nisi custodisset
Scđa q̄ questionē mēa expectabat cū ego. plon
gau in iugate. Tertia q̄ p̄titionez p̄tulit cū ego
labor ut male facerē. Quarta q̄ me penitentē
suscipit. Quinta q̄ virtutē p̄seuerādi dedit. Ses
tra q̄ gratiā tribuit. Septima q̄ spem obtinen
di ḡam p̄sticte. O ḡ ⁊ tu p̄tōr disce his mōis 5
dei misericordia ḡas agere ut tandem valeas cū
s̄po regnare Amē.

Dēcadē dñica Sermo tertius sc̄z de recidiua
tionis ingratitudine.

Ocauit illū do-

v min⁹ ⁊ ait illi: Serue nequā oē debitu
dimisi tibi qm̄ rogasti me t̄. Mat̄h.
viii. ⁊ in euāgelio hodierno. Misericors et mis
seror de⁹ penitēti remittit p̄tā. Sed mira ē ho
minū ingratitudiō q̄ post penitēti iterato reci
diuit peccata. Nā Lbryf. in omel. dicit. Ingra
tus est q̄ post veniā peccat. Indign⁹ ē vita q̄ post
q̄sana⁹ et seipm̄ vulnerat. s. mortali vulnera.
Sic q̄ seipm̄ post gratia sordidat. Etēm xp̄s Lu
ce. q̄. dicit. Fuit nouissima hois ill⁹ peiora prio
rib⁹. s. ex ingratitudine recidiuatis. Et h̄ p̄t etiā
poni p̄ alio themate bū⁹ sermōis. Proinde in
pabola hodierni euāgelij dñs iesus docet q̄ cu⁹
de⁹ remisster om̄ia p̄tā seruo. ⁊ postea ille pec
casser in cōseruū suū nō remitteō ill⁹ offendam
firātenēdo: vocauit illū dñs. s. ad iudiciū ⁊ ser
uū nequā eū appellādo increpauit. ⁊ oē debitu⁹
enī iussit in penis ab eo: vt p̄t in euāgelio. Iea
q̄ dērecidiuatiōe tria mysteria notem⁹ p̄ fm̄de.

Primū d̄ aggrauatiōis.

Scdm̄ d̄ periclitatiōis.

Tertū d̄ remediatōis.

S Lirca p̄m̄ de aggrauatōe. q̄liter sc̄z p̄ re
cidiuationez agrauant p̄terita peccata a deo di
missa aliq̄e questiōes occurruē.

Prima de p̄terito⁹ p̄tō⁹ renocatōe.

Scđa de reat⁹ igratitudinis mēsuratiōe.

Tertia de penitēti in iūcte p̄ recidiuū interru
ptōe ⁊ ei⁹ erolutiōe residui post mortē.

Prima q̄stio est vtrū recidiuatio aggrauet p̄
terita p̄tā p̄ penitēti dimissa reuocādo in reci
diuāt illa oia. Nec q̄stio grauis oris ex euāge
lio. q̄ d̄. q̄ debita dimissa seruo sc̄z nequā dñs
post illius recidiuationē reexegit. Sup quo pas
su euāgeliico famosissimi doctores sc̄z Aug. Sie
go. Beda. ⁊ corditer dicit q̄ p̄tā dimissa rede

ant in recidiuāte. Deniq̄ ibidē Raban⁹ dicit. q̄
nō solū peccata que hō post baptismū egit repu
tabunt recidiuāti ad penā. sed etiā originale pec
catū in baptismo dimissū. Nec ille. Quid ḡ tene
dū sit. Sed ad hanc questionē r̄ndet fm̄ Scđiū
sup. iij. d̄. xxij. q. vnica. Iē Richar. eadē dist. et
Tho. aliosq; q̄ peccatū remissū sive originales i
ue actuale morale v̄l v̄ciale idē in numero in se
redire nō p̄t. neq; quo ad culpā vel maculā neq;
q̄ quo ad reatū vel penā. quia vt dicit. q̄ de ge
neratōe. Nulla res eadē in numero p̄t redire n̄
si p̄ diuinā potentia. sed deo autore null⁹ peccat
vt p̄t in Aug. li. lxxij. questionū. ideo p̄tīm p̄
teritū nō redit idē in numero quo ad culpā. Item
nec quo ad reatū redit. q̄ hoc esset inconvieniens
clemētia dei immēte vt p̄tēdē peccato iā p̄ penit
entiā punito ⁊ delecto iterato punirer: cū sc̄ptuz
sit Iau. i. Deus nō iudicabit bis in idipm̄. Jo
Helasius papa de pe. d̄. iij. ca. Diuinā inq̄t clē
mētia dimissa p̄tā i v̄ltione v̄lteri⁹ redire nō pa
tit. V Sed quō ḡ intelligendū ē h̄ q̄ pdicti
doctores famosi ex hoc euāgelio dixerūt redire.
Ad hoc aliq̄ vt Prepositin⁹ dixerūt q̄ nō p̄ q̄dile
bet peccatū redire dimissa sed t̄m̄m̄ p̄ q̄tuor.
Primū est odiū fraternū vel ira. Secundū ē apo
stasia a fide. Tertiū ē p̄ceptus p̄fessionis cū q̄s
dolet de peccatis s̄z p̄tēt p̄fiteri. Quartū est do
lere de hoc q̄ penitētiā egit ⁊ peccatū relīct. Ut
Iūsus. Fratres odit: apostata sit: spernit p̄faceri.
Penitus p̄tēgē p̄stīna culpa redit. Et de bis
peccatis Thomas dicit. q̄ nec per ista quatuor
redeunt peccata dimissa quo ad maculā vel etiā
penā plus q̄ per alia peccata. sed in istis est ali⁹
quid speciale p̄ alijs peccatis. quia bec quatuor
p̄trianū nō solū remittenti do s̄c̄ oia alia p̄tā
sic p̄trianū s̄z insug p̄trianū etiā remedio q̄ remitti
habet peccatū. sc̄z primū charitati. secundū fidet
tertiū ⁊ quartū penitētic. Propterea o tu homo
christiane coue summo conatu ab istis. Uerūta
men melius ad questionē respondet fm̄ moder
nos doc. sequentes Scđiū ⁊ alios cōter p̄cordā
tes q̄ sc̄z dimissa peccata in recidiuāte dicunt̄ re
dire dupliciter. Uno modo quia recidiuanti de
berur eadē pena perpetue dānationis in genere
que antea p̄ peccatis debebat: licet non eadē in
specie vel numero: tamen eadē in genere. quia si
cūt ante penitētiā fuisse perpetuo puniendus
sic ⁊ post recidiuationē q̄uis nō equali intensi
one penarū. Alio mō q̄ recidiuatio tanq̄ circū
stantia aggrauat peccatū recidiuū ob ingratitu
dinē de beneficio remissiōis accepto. Nā ex reci
diuū grauius iudicat. Sic uel larro vel fur se
mel captus ⁊ dignus suspēdio ex misericordia di
mittat. ⁊ postea iterū furat: o boe graui⁹ iudicat.
Iē q̄ hō in penitētiā spopōdit se nolle peccare i
posteri. ideo q̄s plus obligatur ⁊ cōsequēter gra
uius peccat. sicut qui voulit castitatē graui⁹ p̄c
cat luxuriando cōtra duas obligationes scilicet

Dominica. XXI. post Pentecosten

Pcepti dei dicet. Non mechaber. et insup voti pro
muli. sic enim recidivare quam peritum sequitur. et sic per
ta redirent in genere quodammodo patuit. O ergo peccator
define peccare. Inquit quod scda est vero in reci
diuare exurgat mensura tam reat et ingratisudine
quanta fuit ex procedentiis peccatis. Quia sedis
in Scotiensi super quoniamque eis penitentia
erit in pene intensione vel acerbitate et tali recidiva
tio in ingratisudine. quod quoniamque quantum peti in quod quis
recidivare est multo minor ex genere suo quod peti illa
quod per nos erat dimissa. sed per mensuram peti est plaga re
atus vel modo Deuteronomio. xxv. Nec benevolentia ingratitudis
circumstancia dat sibi tantam quantitatem. quod ista ingratitu
do reatus penitentia fuit mensura quod sit idem contra
dictum pcepta quod frequentiter minor est quam fuerat quantum
peti. per iterum. Exempli gratia. Si quis per peccatum
rat in homicidio; blasphemia; adulterio; supbia
et pacta pnia recidivat in unum tempore isto. reatus
huius recidivi minor est obiter peccatis. Ut rursum quatuor ad durationem
eius pene reatus exurgit. quod perpetua pena habet per reci
duo sic per illis. Hec et Scoto. Exempli ad id nar
rat in Anno pre. iiij. c. xvij. et in sermonibus. Ne
fret quod erat parvus duo socii turpis viuenter. Acci
dit quod unus eorum mortuus est. Post cuius mortem quodam die
alii soci eius ibat quodam capo et audiuit clamorem
miserabilem accessit. propterea vidit caminus ignis et
duos nigerrimos ethiopes malleis quandam p
cutientes. Et ille clamabat. Ue mibi ve mibi. Ecce
quod solles calcabat sic psonabat. Sp. et sp. ve et vni
digite. Lumen autem quereret. quod ibi cruciaretur. Rendit enim
malleator. Aia socij tui. Perterritus queleuit ille.
Quanto tamen pena ista duraret. Malleator ait.
Sp. et sp. Atille. Quare. Rendit iste. Quia sp. pec
care elegit. et sic a recidivo non cauit. Tunc visus dis
paruit. Inquit Tertius quod est. Quid de illis qui
penitentia suis peccatis et penitentia iniuncta antequam
tota exploraret recidivare in mortale in quod decedunt:
verum per residuo penitentie inexplente perpetuo puniatur
in inferno. Ad hunc Richardum et Tho. in. iij. di. xij. dicitur
quod si autem recidivatione homo explessit totam penitentiam
de illis peccatis de quibus penituit nullam penam habe
ret in inferno sed tantum puniretur per peccato recidiva
tiois et per ingratisudinem. Sed si non tota penitentia
explete remanet obligatur ad solutionem residui
pene etiam post mortem. Unum si post recidivam in peccato
mortali datur. Et quod in peccato mortali decedit. id est
per peccatis prioribus dimissis quod ad culpam non tenet quod ad
penam totam eo quod nondum satisfecit implendo penitentia
tamen punietur in inferno pena eterna per accidens quod in
peccato mortali nulla pena est satisfactoria in spe
cruis dei. Sicut et veniale peccatum iniunctum mortali
eternaliter puniatur in inferno non per se vel ratione sui
sed per accidentes scilicet per peccatum mortale quod permanet
et in eo non potest fieri satisfactio devenialis etiam. Unum
per residuo penitentie inexplente debet puniri talis in
inferno perpetue per accidentem ratione mortalis recidi

vum in quod decepit. Hoc enim pena erit minus intensa quam
si illa peccata non tuissent dimissa. Sed Scoto super iij. di. xij. dicitur Tertarius. scilicet quod per peccato venientiam
ali etiam adiuncto mortali siue in plenitate siue in in
ferno siue alibi non debet pena nisi capitalis quod soluta
erit homo liber ab illa. siue per se siue per accidentem. Ra
tio quod veniale peccatum est talis offensa quod sufficiet
per punitionem per palem penam. Et quod de punitione circa
dignum ut dicitur sanctus Augustinus. et esto quod punire fuit
rigor iustitiae vobis ad dignum adhuc esset ominus in
iustitia infligere penam eternam in illo cuius fuit se debet
pena capitalis. Unde quantumcumque coiunguntur veniale
peccatum mortali hoc non facit ipsum extremitatem in infinitu
m genitum culpe quam nec penam. Sic ergo Scoto dicit quod
talis decedet incomplete penitentia per residuo soluta
pena in inferno: sed non nisi palem. quod ex quo in di
missione peccatorum commutabilis debitus pene etiam
debitus pene capitalis. ideo iste non est debitor nisi per
capitalis qua totali soluta erit liber ab illis. Quod
si dicas. In inferno nulla est redemptio. Verum est
illius peccati per quo iste damnatus est cuius pena semper
manet. Hec Scoto. Idem dicit de eo quod tertius
postea pertinet. talis per seceptum damnatur.
Sed culpa dimissa per sectionem non reddit nec quod
tum ad maculam nec quod ad reatus pene eternam. Et
hoc pareat per eundem Scoto di. xij. quarti in solu
tione tertii argumenti. O ergo misericordia dei iustitia. et mi
sericordia. o peccatorum felix celeriter ad pe
nitentiam quoties peccas ut tubi minus saltem per
Littera secundum de peri. In passim ppetuas.
culis recidivatiois notandum. quod in peccata mortalia
sepius recidivare est multum piculosissimum. quod
to magis per peccata non exurgere crebitur sed in eis con
tinuerat. Propterea debet quilibet christianus sol
litate cauere peccata et recidivatio per peccata et reatus
tum plicula quod sibi septem. Primus pliculus est quod ad
agendum penitentia facit difficultatem. Quarto enim quod
pluries peccat; atque profundatur in consuetudine peccata
di. quod se secondum est altera natura: ut dicitur pbus
de memoria et reminiscencia. et ideo difficultas penitentia
Grego. Difficile surgit quae moles male consuetu
dimis pmit. et sic ad damnationem tendit. Secundum
est quod ad bene operandum facit debilitatem. sicut homo
qui est infirmus et ratio amplius quanto frequenter vi
ribus reddidit exhaustus. Tertius est quod ad casum
peti facit fragilitatem. Unum Grego. Peccatum quod per
penitentiam citius non defertur morum suo potere ad aliud tra
bit. ergo et ceterum. Quartus pliculus quod diabolus dominio
facit obligatioem. Littera. Lumen immundus pbus exterior
ab homine. et penitentia ceterum. di. reveretur in domum meam
et inuenient eam scopis mundatam. in confessione et or
natam bonis opibus. Tercium vadit et assumit supremum
spiritus alios nequiores se et ingressi habitat ibi et
fuit nouissima. s. opera peiora poribus. Sed quanto
quod crebitur ad penitentiam fugit: tanto diabolus mi
nus potest in eo dominari. Unum exemplum legitur quod quidam
separatus ad confessionem recurrent videt semel diabolum
multis cultris fixum et uno cultro per alijs maro

in corde vel pectoro insixo. Interrogatus ab illo quod hec fecisset. Diabolus respondit furibude. Tu fecisti maledicere. quoties ad confessionem fugisti; toties me perfidisti. Et nunc quod iam firmiter apostoli posuisti quod non recidivabis cordi meo maximum cultum imberisti et sic disparuit. Quintus piculus est. quod ad eternam mortem facit perditionem. Nam Philareus de natura febri dicit. quod ab aliquo morbo qualiter denuo incidit iterum in ipsum morbum talis morte. quod prece dei morbo natura nimis debilitata aduenienter iterum morbo resistere non poterit. Sic quod per penitentiam reciduat frequenter signum habens mortis. Sextus est. quod futura pena facit sibi grauiorem et tanto copiose. quod nullum pacem perasit ipsius ut dicitur. Aug.

Septimus est quod ad gloriam dei et gloriam celestem facit indigniorum. Iohannes x. dicit prophetico. Ecce manus facti es. nam amplius noli peccare ne deterius ibi sint. O peccator primus habemus picula et desine

M. Tertius tertius de remedio peccati. reciduum nota breviter oportet remedia principia observanda. Primus est lacrymosa oratio. Iohannes dicit in oratione dominica. Et ne nos inducas in temptationes sed libera nos. Secundus est occasionum deuotio scilicet societas maleorum et hominum. Tertius est novissimum consideratio. Eccl. vii. In oibus omnibus tuis memorem nouissima. scilicet morte iudicii inferni et non peccabis. Quartus est sanguinis Christi recordatio. Et hoc valeret ut Berninus dicit summa contra omnia templa. prameta cogitare scilicet caput Christi punctum spinis et inclinatum contra superbiam. nuditate contra auariciam omnium dolorum contra luxuriam. patientiam contra iram. acerit et felli sumpcionem contra gulam. totum sanguinem et fusionem contra acciditum et inimicorum omnium salutem contra inuidiam et sic de aliis. Exemplum legitur in spe exempli. viii. item. Et secundus Edmundus consueverat quotidie passionem Christi recognoscere. et die quotidie multo oculis obmissis et obdormientibus. apparet ei diabolus horredens. Cumque ille levellat leuare manum destra ut signum crucis super se faceret diabolus eam approbat et tenuit. ille sinistram leuare cepit scilicet diabolus et illa retinuit. oravit secundus in spiritu Christi et deum in terra cecidit quod secundus arripiens dicit. Audiuero te sanguinem Christi dic mihi quod sit quod te summe a me in temptatione coherenceat. Et respondit quod sanguis Christi memoria et sic vice disparuit. Quintus remedium est cerebra confessio et contritione quod toties scilicet gratia ad resistendum ut patuerit. N. Secundum quod occurrit utili. utrum homo reciduas teneas specialiter confiteri de peccatis precedentibus de circumstantiis reciduando aggrauantibus. Respondet Secundus. ubi sunt in iiii. quod quis sit lictor non videt necessarium. quod inquit aggrauat sufficiens prius generaliter exprimitur confessio absque et Christi specie in speciali; pura dicens. De magnis et multis peccatis alias penitentia et credo quod de remissione illa. et non nunc reciduando fui magis igratus scilicet rite. Tertius. addit opteret ad aliquid specialia descendere scilicet quod confessio et confessori videbatur oportunum ad scindere quod confessio et confessori videbatur oportunum ad

per perfidiam. Secundum remedium est affectus et cogitatione circa amputatio Eccl. xviii. Unde languorem ad hunc medicinam. Septimus est mortificatio. scilicet carnis et membrorum maceratione. Unde Apollonius. Lorius. et dicit. Lastigo corpus meum et in servitute redigo ne forte cum aliis predicauero ipse reprobo efficiar. Omnes charissimi recognoscere Christum passum mortificare membra vestra. o Christus cogita quod brevis vita brevis carnalis delectatio. sed eterna erit pena in futuro. penitentia ergo a gene pereras. Et per hoc regemus Christum tecum.

Pro eadē dominica sermonem quartum facere obmittit quod sepius occurrit in ea festum omnium sanctorum et tunc oportet sermonem fieri de festo. Et sequitur.

Sequitur dominica vicesima secunda post Pentecosten. Secundo sermone primus iuxta evangelium de dignitate hominis facit ad imaginem dei.

Ita illis Iesus. cu

sus est imago hec et superscriptio Matth. xxij. et in hoc euangelio. Scimus charissimi prophetam ecclesiam in predicti dominica egit de indulgentia fraternali ut si quis non remitteret primo fratrem Christum illum daret perpetuo. O Propterea Petrus interrogatus utrum peccatum fratris dimittere deberet usque ad septies. Respondet Christus dominus quod non septies sed septagesies septies. Hieronimus. hoc est. ccccc. vicesimo quod septies es septuaginta faciunt quodringenta et nonaginta. Et numerus determinatus ponit enim in libro primo inde terminato: hoc est toties quod peccaverit sed debet minus remittere. Sed quoniam talis remissio debet fieri amore Christi qui ab adam. lxxvij. generatione venit in mundum. Nam scribit Lucas euangelista. c. iij. generationes a Josephus usque in adam. lxxv. et his addendo vltimum. scilicet deum et ipsum secundum Christum in toto. lxxvij. ut patet. Numquid etiam multiplicatur enim predicta. scilicet cccc. et appropinquantem anno circenario. Et Christus dominus quoniam principis vulneribus nos redemit. ideo quoniam myste rium. Sed quod sic est quod omnis homo est ad imaginem dei factus propterea debemus omnes primos diligere et omnes in Christi amore. scilicet quoniam expedire. Idecirco de imagine di agit euangelium mystice quod sequuntur ecclesia applicauit per hoc dominica cuius tertius sequitur.

In illo tempore. Abiuit pharisei et filii inierunt ut caperent Iesum in tempore. et mittunt ei discipulos suos cum herodiatis domino. Magister scimus quod veritas tria dominum in tempore docet et non est tribus cura dealiquod non enim res spiritus personalis homini. dicit enim nobis quod tibi videbis. licet et secundum dare cesari an non. Cognitor autem Iesus nequicia eorum ait. Quid mercede hypocrite ostendit mihi numisma cesarius. Arilli obtulerunt ei denarium. et ait illi Iesus. Lumen est imago hec et superscriptio. Dicitur enim. Cesarius. Tunc ait illi. Reddite ergo quod habet cesarius et quod habet deo. Matth. xxij. Itaque iuxta euangelium tria mysteria per sermonem nostrum instruuntur.

Primus de spirituali nostra instruuntur.

Secundus de denarij mystica significatione.